Ն. 6919 1894 ՅՈՒՆԻՍ 15/27 ՉՈՐՇԷՆՊԻՀ 35 ԻՆՃԻ ՍԷՆԷ ١٣١١ ژيلقعده ٢٣ Ն. 6919

Մանզումայի Էֆքիար

30 ԲԱՐԱ 30

ՀԱՅՈՆԷ ԳԷՏԷԼԻ

	Սեռելու	Ալիր պուրէ
Իսթանպոլ իչին	80	40
Թաշրա իչին վէ պուրսատա բասթա իլէ կիոտէնլէր	100	50

Ղազէթամըզ հաֆթատա իքի տէֆա հանի չարշէնպէհ վէ ճիւմաա իրթէսի կիւնլէրի նէշր օլունուր։

Սահիպի իմթիյազ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ը. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Մարբոտ վէ խոտրէխանէսի
Պապը Ալի ճատտէսինտէ Նօ. 36

منظومهٔ افكار
صاحب امتيازى مرفوعلى مسيو لى
قزه‌بت يانوسيان
مطبعه و اداره‌خانه‌سى
باب عالى جاده‌سنده ٣٦ نومرولى
دائرهٔ مخصوصه‌در

Direction du Journal
MANZOUMEI EFKIAR
Grand' rue de la S. Porte. 36

ԹԷՎԱՃԻՀԱԹ

Բիւրզէրին սանճաղը միւթէսարրէֆիլը, Թօգատ միւթէսարրէֆը սատ. Նազիմ բաշա հազրէթլէրինէ,

Թօգատ սանճաղը միւթէսարրէֆիլը Բիւրզէրին միւթէսարրէֆը ինդ. Մահմուտ պէյ թէֆվիզ պույրուլմուշ տուր։

Տէրսաատէթ Իսթինաֆ միւտտաիի ումումիսի աթուֆ. Խալիտ պէյ էֆ. հազրէթլէրինէ մէսաի վէ իգտամաթը մէմուհէսինէ մէպնի, թէրֆիէն բիւթպէի պալէա թէվճիհ պույրուրլմուշ տուր։

ՏԱԼԻԼԻԵԷ

ՍԸՐՊԻՍԹԱՆ ԳՐԱԼԸ ՀԱԶՐԷԹԼԷՐԻ

ՐԷՕՄԻ. — Զաթը չէվքէթսիմաթը հազրէթի Բատիշահէեէ լի էճլիւզ զիեարէ բայթախթը Սալթանաթը Սէնիյէեէ վիրուտի մուգարրէր օլան Սըրպիսթան գրալը հայմէթլու Ալէքսանտր հազրէթլէրինին իսթիգպալի իչին իյդամ պույրուլան մէէմուրին իլէ պէրապէր, բիքիպինէ թախսիս գըլընան Սուլթանէ վարբրու Հիմայունունա բաքիպէն, վէ Իսթէնտէր գօրվէթի Հիմայունու տախի, վարբրը Հիմայունու մէզքիւրու թաագիպէն բազար երթէսի կիւնիւ, սապահլաեին Սէլանիքտէն հարաքէթ իթմիշ օլմալարը։ Յայա պու կիւն սաաթ 5 բատտէլէրինտէ Տէրսաատէթ միվասէլէթ էյլէմիշ վէ գարագօլ սէֆինէի Հիմայունու տօնաարլըգ թօբ էնտախթըյլա բէսմի սէլամ իճրա օլունմուշ, պատէհու գրալը միշարիլէյհ հազրէթլէրի, Թօբխանէի Ամիրէ բիշկեահընա չըգարը ըլգ, արապալարա բաքիպէն, Եըլտըզ Սէրայը չէվքէթիհթիվասընա ազիմէթ էյլէմիշլէր տիր։

* *

Հայմէթլու Սըրպիա գրալը հազրէթլէրի թարաֆընտան, Շէհր էմինի տէվլ. Բըվան բաշա հազրէթլէրինէ իթա օլունան պիրինճի բիւթպէտէն թագօվօ նիշանընին միշարիլէյհ ճանիպինտէն գապուլ վէ լէտել իյճապ թաալիգի խուսուսունա պիլ իսթիյզան միւսաատէի Սէնիյէի ճէնապը Բատիշահի երգան պույրուլմուշ տուր։

* *

ԽԸՏԻՎ ԱՊՊԱՍ ԲԱՇԱ ՀԱԶՐԷԹԼԷՐԻ

Ամէպէի ֆէլէքմերթէպէի հազրէթի խիլաֆէթբէնահիեէ արզը ուպուտիեէթ էյլէմէք իւզրէ, Խըտիվի Մըսըր ֆէխամէթլու տէվլէթլու Ապպաս Հիլմի բաշա հազրէթլէրի բազար երթէսի կիւնիւ ագշամ իւզրէի Տէրսաատէթէ վիրուտ իտերէք, բաշայի միշարիլէյհի թալթիֆէն, թարաֆը էյրէֆի ճէնապը ճիհանտարիտէն իդամ պույրուլան սէր եավէրի հազրէթի Շէհրիեարի սաատ. Մէհէմմէտ վէ մաեէթի Սէնիյէյի միւլիւքանէ երքեանը հարպիեէ ֆէրիգի սաատ. Շաքիր բաշալար հազարաթը, միւշարիլէյհի բաքիպ օլտուղու վարբրտան պիլ իսթիգպալ, Տօլմա Պաղչէ սէրայը Հիւմայունու բիշկեահընա չըգարբը, օրատան լութֆէն թախսիս պույրուլմուշ օլան արապալարա բաքիպէն, Եըլտըզ սէրայը չէվքէթ ինհթիվասընա պիլ միվասէլէ, խաքիբայի մէալի ինհթիվաեի ճէնապը Խիլաֆէթբէնահիեէ արզը ուպուտիեէթլէ, եիւզ սիւրմէք չէրէֆինէ վէ իլթիֆաթը ճիհանտէրէճաթը հազրէթի Շէհրիեարիեէ նաեիլիեէթլէ, պատէհու զաթը սամիի Սաատարէթբէնահի, վէ Մապէյնի Հիւմայունու ճէնապը Միւլիւքանէ մէէմուրի, վէ Խըտիվի միշարիլէյհ հազրէթլէրիյլէ պէրապէր կէլմիշ օլան Մըսըր ֆէվգէլատէ գօմիսէրի տէվլ. բաշա հազրէթլէրիյլէ պիրլիքտէ թաամ էյլէտիքտէն սօնրա, շայեան պույրուլան միւսաատէի Սէնիյէի հազրէթի Բատիշահի իւզէրինէ, միշարիլէյհ Շաքիր բաշա հազրէթլէրի բէֆգաթբէյլա, Պէպէքտէ քեային սահիլխանէսինէ ազիմէթ էյլէմիշ տիր։

* *

Խըտիվի միշարիլէյհ հազրէթլէրի հագգընտաքի թէվէճճիհաթը ճիհանտէրէճաթը հազրէթի Բատիշահի ասարը ճէլիլէսինտէն օլմագ իւզրէ, արզու պուեուրտուգլարը զէման սէրայը Հիւմայունա ազիմէթլէրի, սուրէթի մախսուսէտէ քէնտիլէրինէ իրատէ վէ ֆէրման պույրուլմուշ տուր։

* *

Խըտիվի Մըսըր ֆէխամ. տէվլ. Ապպաս բաշա հազրէթլէրինին Մըսըրտան զայպուպէթի էնասընտա, բէյիսի նուզզար տէվլ. Նուպար բաշա հազրէթլէրի իճրաի վէքեալէթ իտէճէքլէր տիր։

* *

Ֆէխամ. կրանտիւզ տը Մէքլէմ պուրկ հազրէթլէրինին պիրատէրի օլուպ, լիէճլիլ սէյեահա Տէրսաատէթտէ պուլունան, ֆէխամ. տիւգ Ֆրէտերիգ Ալպէրխթ հազրէթլէրի, Ալմանեա սէֆիրի ասալ. բրէնս տը Բատօլին հազրէթլէրիյլէ պէրապէր տիւնքի սալը կիւնիւ ագշամը մապէյնի Հիւմայունու Միւլիւքանէ ճանիպի ալիսինէ տավէթ պույրուլարագ, զաթը սամիի Սաատարէթբէնահի, վէ մապէյնի Հիւմայունու մէէմուրինի իլէ թաամ էյլէտիքտէն սօնրա միւլագաթը Սէնիյէի հազրէթի Շէհրիեարիեէ նաեիլ օլմուշլար տը։

—Եունան գրալիցասը Օլկա հազրէթլէրի, Բէթրէսպուրկա կիթմէք իւզրէ հազիրանը ըումինին 29ունճու կիւնիւ Բիրքտէն հարաքէթ իտէճէք տիր։

Միշարիլէյհա, Օտէսա թարիգիյլէ ազիմէթ իտէճէկինտէն բաքիպ օլաճաղը «Իսֆագթերեա» վաբօրունուն Պօղազարտան կէչմէսինէ միւսաատէ իսթիհսալի ըմմընտա Պապը Ալիեէ միւրաճաաթ օլունմասը Եունան խարիճիեէ նէզարէթինտէն սէֆիր բրէնս Մավրօգօրտաթօ ճէնապլէրինէ իշար օլունմուշ տուր։

Մէզքիւր վարբր Օտէսատան վէնէտիկէ ազիմէթլէ, էլեէվմ էվրոբատա քէշթ ու կիւզար իթմէքտէ պուլունան բրէնս Դօնսթանթին վէ բրէնսէս Սօֆիեէի Բիրէեէ նազլ իտէճէք տիր։

Միշարիլէյհիւմանը ավտէթինտէն սօնրա դրալ Եօրկի հազրէթլէրի Ֆրանսա գարլըճալարընա կիտէճէք տիր։

—Ինատօլու գըթասընտա պաղը մահալլէրտէ զուհուր իտէրէք, էլեէվմ տէվամ իթմէքտէ պուլունմուշ օլան գօլերա իլլէթինին մահալը սաեիրէեէ սիրաեէթ իթմէքսիզին, օլտուղու եէրտէ իմհասը զըմընտա հէր նէ եաբըլմագ լազըմ կէլիր իսէ, տէրհալ իճրասըյլա, թէտապիրի սըհհիեէ վէ թէհաֆֆիզիյէեէ ալէտտէվամ իթմէնա գըլընմասը, մէրհամէթ էֆզայի սունուհ վէ սուտուր պույրուլան էմր ու ֆէրմանը Հիւմայունու ճէնապը Բատիշահի իգթիդայի ալիսինէն օլմասը յլա, Տախիլիեէ նէզարէթի ճէլիլէսինճէ հէման ինֆազը էմրու իրատէի Սէնիյէի հազրէթի Զըլլուլլահիեէ թէչէպպիւս օլունարագ, էլեէվմ խասթալըգ օլան չէհր վէ գառապալարա, օրալարտա մէվճուտ աթըպպալի մահալլիեէտէն պաչգա օլարագ, 35 նէֆէր թատիպ վէ էճզաչի վէ թաթհիր մէէմուրու կէօնտէրիլմիշ օլտուղու հալտէ, պու քէրրէտէ իշպու էմր ու ֆէրմանը մէրհամէթպէեանը հազրէթի Խիլաֆէթբէնահի իւզէրինէ, Տէրսաատէթ տէվայիրի պէկլէտիեէսինտէ մուվազգաթէն միւսթախտէմ պուլունան ադըպպայի Միլքիեէտէն 10 նէֆէրի թէֆրիգ օլունարագ, լիւզումի գառտը բօլվերիգաթօր մաքինալարը վէ էճզայի թըպպիեէ իլէ պիրլիքտէ իլչիլ Իւրկիւպ վէ Աբապսօն, վէ իքիսի Ագշէհիրէ վէ պէշինին տախի, Ինգարէ վիլաեէթինճէ թէնսիպ օլունճագ մահալլէրէ սէվգ օլունմագ իւզրէ խարճրահլարը թէսվիեէ իտիմիշ, վէ աթըպպալի միւմաիլէյհիւմիւն, Նէ վէճհլէ իթթի խազը թէտապիը իթմէքլերի լազըմ կէլէճէկինէ տաեիր, սաատ. Պօնկօվքի բաշա հազրէթլէրի ճանիպինտէն թալիմաթը միւգթազիեէ իթա գըլընտըղընտան տիւնքի կիւն Տէրսաատէթտէն հարաքէթ իթմէլերի մուգաբրէր իտի։

—Զօրում գազասընդն, Օսման. ճրգ, Իսքիլիպ վէ Սունգուրլու գազալարընտան միւթէշէքքիլ, միւճէտտէտէն միւթէսարրէֆլըգ իթթիխազընա իրատէի Սէնիյէի հազրէթի Բատիշահի չէրէֆսուտուր օլտուղու, Տախիլիեէ նէզարէթի ճէլիլէսինտէն Էնգարէ վիլաեէթինէ պիլտիրիլմիշ տիր։

—Սէֆարէթի էճնէպիեէ պաշթէրճէմանլարընդն, տիւնքի կիւն Խըտիվ Ապպաս բաշա հազրէթլէրինի զիեարէթ էյլէտիքլերի իշիտիլմիշ տիր։

—Էտրէմիտտէ պու սէնէ զէյթին հասըլաթը պօլճա իսէտ, կէչէն սէնէտէն 100տէ 30-40 նիսպէթինտէ տուն պուլունմագտա իմիշ։

—Ամիրալ լօրա Սիմուրուն թահթը գօմանտասընտա պուլունան 4 գըթա ինկիլիզ հարպ վաբօրլարը։

Ամիրալ Ալիսնեա լիմանընա միվասէլէթլէ, գալեաի Շահանէեի սէլամլատըը, վէ գալեաի Շահանէտէն տախի մուգապէլէթէն մէրասիմի իհթիրամիեէ իլիճա գըլընտըը պաթէլեկրաֆ պիլտիրիլմիշ տիր։

—Կէչէն ճումաա էրթէսի ագշամը, Ալմանեա սէֆիրի ասալ. բրէնս տը Բատօլին ճէնապլէրի թարաֆընտան, շէհրիմիզտէ միւսաֆիրէթէն պուլունմագտա օլան ֆէխամ. Տիւգ Ֆրէտերիք Ալպէրխթ հազրէթլէրի շէրէֆինէ օլմագ իւզրէ, Թարապեատա քեային սէֆարէթխանէտէ պիր զիեաֆէթ քէշիտէ գըլընարագ, պունտա պիր խայը միւթէպէրան հազը պուլունմուշ տուր։

—Էրզրում թիճարէթ մահքէմէսի ըէյիսի վէ ազալարը ալէյհինտէ էրզրումլու Շէվգի պէյ թարաֆընտան իգամէ օլունան իշթիքաա ան էլ հիւքքեամ տավասը Տէրսաատէթ Իսթինաֆը Թիճարէթ մահքէմէսինճէ բուլեէթ օլունարագ, միւմաիլէյհին սէրտ իթմիշ օլտուղու էսպապ, իշթիքաայի մուճիպ կէօրիլէմէմէսինէ մէպնի, բէտտինէ գարար վերիլտիկի իշիտիլմիշ տիր։

—Ինկիլթէրա սէֆիրի վէ մատամասը թարաֆընտան, տիւն ագշամ թարապեատա քեային սէֆարէթխանէտէ պաղը սիւֆրաեա պիր զիեաֆէթ չէքիլմիշ տիր։

—Ըէժի իտարէի ումումիեէսի, կէչէն սէնէ Աեասուլուղ թիւթիւնլերինի գապուլ իթտիկինտէն տօլաեի, 30 պին լիրա զարարա տիւչար օլտուղունտան, պու սէնէ, մէէմուրին մաաշընա զամմ իճրա օլունմամասընա մէճլիսի իտարէսինճէ գարար վերիլտիկի իշիտիլմիշ տիր։

—Մ. Գարնօնուն վէֆաթընտան տօլաեի իֆաի բասիմէի թաազիեէթ էյլէմէք իւզրէ, թարաֆը էյրէֆի հազրէթի Միւլիւքանէտէն ֆէրիգ սաատ. ճէլալ բաշա հազրէթլէրինին թարապեատա քեային սէֆարէթխանէեէ իյդամ պույրուլմուշ օլտուղու Մօնիթէօրտէ օգունմուշ տուր։

* *

Տէրսաատէթտէ մուգիմ սէֆիրլէր, սէֆիր Մ. Գամպօն ճէնապլէրինի զիեարէթլէ լազըմէի թաազիեէթի իֆա իթմիշլեր տիր։

Ֆրանսա սէֆարէթ վէ գօնսօլօսխանէսիլէ, պիլճիմլէ սէֆարէթ վէ գօնսօլօսխանէլէր, վէ լիմանը-մըզտա պուլունան Ֆրանսըզ վաբօր վէ սէֆինէլերի ալէամէթի մաթէմ օլմագ իւզրէ, պանտերալարընը տիրէքլերինին եարը եէրինէ գառար էնտիրմիշլեր տիր։

* *

Մ. Գարնօնուն ճէնազէ ալաեը կէլէճէք բազար կիւնիւնէ թէրթիպ օլունուպ, բէսմի թէտֆին իճրա գըլընաճագ տը։

ԻՏԼԱՍ

Տէրսաատէթտէ Զարչուի քէպիրտէ Տուա Մէյյանընտա 13 նիմէրօյու տիւքքեանտա մուգիմ, հազը էլպիսէճի Տիմօսթէն Գօնսթան-ը Ավլոնեա լիմանընա միվասէլէթլէ, գալեաի Շահանէեի սէլամլատըը, վէ գալեաի Շահանէտէն տախի մուգապէլէթէն մէրասիմի իհթիրամիեէ իլիճա գըլընտըը պաթէլեկրաֆ պիլտիրիլմիշ տիր։

—Կէչէն ճումաա էրթէսի ագշամը, Ալմանեա սէֆիրի ասալ. բրէնս տը Բատօլին ճէնապլէրի թարաֆընտան, շէհրիմիզտէ միւսաֆիրէթէն պուլունմագտա օլան ֆէխամ. Տիւգ Ֆրէտերիք Ալպէրխթ հազրէթլէրի շէրէֆինէ օլմագ իւզրէ, Թարապեատա քեային սէֆարէթխանէտէ պիր զիեաֆէթ քէշիտէ գըլընարագ, պունտա պիր խայը միւթէպէրան հազը պուլունմուշ տուր։

—Էրզրում թիճարէթ մահքէմէսի ըէյիսի վէ ազալարը ալէյհինտէ էրզրումլու Շէվգի պէյ թարաֆընտան իգամէ օլունան իշթիքաա ան էլ հիւքքեամ տավասը Տէրսաատէթ Իսթինաֆը Թիճարէթ մահքէմէսինճէ բուլեէթ օլունարագ, միւմաիլէյհին սէրտ իթմիշ օլտուղու էսպապ, իշթիքաայի մուճիպ կէօրիլէմէմէսինէ մէպնի, բէտտինէ գարար վերիլտիկի իշիտիլմիշ տիր։

—Ինկիլթէրա սէֆիրի վէ մատամասը թարաֆընտան, տիւն ագշամ թարապեատա քեային սէֆարէթխանէտէ պաղը սիւֆրաեա պիր զիեաֆէթ չէքիլմիշ տիր։

—Ըէժի իտարէի ումումիեէսի, կէչէն սէնէ Աեասուլուղ թիւթիւնլերինի գապուլ իթտիկինտէն տօլաեի, 30 պին լիրա զարարա տիւչար օլտուղունտան, պու սէնէ, մէէմուրին մաաշընա զամմ իճրա օլունմամասընա մէճլիսի իտարէսինճէ գարար վերիլտիկի իշիտիլմիշ տիր։

—Մ. Գարնօնուն վէֆաթընտան տօլաեի իֆաի բասիմէի թաազիեէթ էյլէմէք իւզրէ, թարաֆը էյրէֆի հազրէթի Միւլիւքանէտէն ֆէրիգ սաատ. ճէլալ բաշա հազրէթլէրինին թարապեատա քեային սէֆարէթխանէեէ իյդամ պույրուլմուշ օլտուղու Մօնիթէօրտէ օգունմուշ տուր։

* *

Տէրսաատէթտէ մուգիմ սէֆիրլէր, սէֆիր Մ. Գամպօն ճէնապլէրինի զիեարէթլէ լազըմէի թաազիեէթի իֆա իթմիշլեր տիր։

Ֆրանսա սէֆարէթ վէ գօնսօլօսխանէսիլէ, պիլճիմլէ սէֆարէթ վէ գօնսօլօսխանէլէր, վէ լիմանը-մըզտա պուլունան Ֆրանսըզ վաբօր վէ սէֆինէլերի ալէամէթի մաթէմ օլմագ իւզրէ, պանտերալարընը տիրէքլերինին եարը եէրինէ գառար էնտիրմիշլեր տիր։

* *

Մ. Գարնօնուն ճէնազէ ալաեը կէլէճէք բազար կիւնիւնէ թէրթիպ օլունուպ, բէսմի թէտֆին իճրա գըլընաճագ տը։

ԻՏԼԱՍ

Տէրսաատէթտէ Զարչուի քէպիրտէ Տուա Մէյյանընտա 13 նիմէրօյու տիւքքեանտա մուգիմ, հազը էլպիսէճի Տիմօսթէն Գօնսթանթին պու քէրրէ իֆլաս էյլէմիշ տիր։

ԶԷԼԶԷԼԷ

Շէհրի Հալին 8ինճի կիճէսի Այտըն վիլաեէթի տախիլինտէ Սէրայքէօյ գասապասընտա չիտտէթլիճէ հարաքէթի արզ վուգու պուլմուշ իսէտէ, համտ օլսուն պիր կէօնա սագաթլըգ օլմատըը պիլտիրիլմիշ տիր։

ՀԱՐԻԳ

Լօնտրատա կէչէն ճիւմա էրթէսի կիւնիւ տէհշէթլի պիր հարիգ զուհուր էյլէեիպ, 20 գառար ճէսիմ ֆապրիգա եանմըշ, վէ 2000 գառար ամէլէ իշսիզ գալմըշ տըր։ Ինչու եանկընտա իթֆաեէ էֆրատընտան պիր չօղու աղը սուրէթտէ եարալանմըշլար տըր։

ԳՕԼԷՐԱ

ՐԷՕՄԻ. — Հազիրանը 9ունճու կիւնիւ սաաթ 8տէն 12ինճի կիւնիւ 8է գառար Գայսէրիեէ վէ ճիվար քէօյլերինտէ գօլերատան 207 միւսապ, վէ էսկի վէ եէնի միւսապլարտան 206 վէֆիեաթ վէ 8 ինճի կիւնիւնտէն 11ինճի կիւնիւնէ գառար Գըր Շէհրինտէ 18 միւսապ վէ էսկի վէ եէնի միւսապլարտան 13 վէֆիեաթ վէ 7ինճի կիւնիւնտէն 11 ինճի կիւնիւ սապահընա գառար Ավանօստա 29 միւսապ վէ էսկի վէ եէնի միւսապլարտան 7 վէֆիեաթ վէ 9ունճու կիւնիւնտէն 12ինճի կիւնիւնէ գառար Եօզղատտա 20 միւսապ վէ էսկի վէ եէնի միւսապլարտան 23 վէֆիեաթ, վէ 8ինճի կիւնիւնտէն 9ունճու կիւնիւնէ գառար Զօրումտա եէնիտէն միւսապ օլմաեիպ, եալընըզ էսկի միւսապլարտան պիր վէֆաթ օլտուղու, Իսքիլիպատէ համտ օլսուն վուգուաթ եօգ տուր։

ԱՋԳԱՑԻՆ

Տօգթօր Էլմասեան էֆ. պու քէրրէ Եէտի Գուլէտէ քեային Ս. Փրկիչ խասթախանէսինտէ սէր ճերահ նասպ օլունմուշտուր։ Էվվէլճէ եազըլտըը վէճհլէ տօգթ. Մանճերի, խասթախանէի մէզքիւր պիմարխանէսինէ թապիպ նասպ օլունտուղու կիպի, տօգթ. Նահապետեան վէ տօգթ. Պալեան էֆ.լէր տախի մէզքիւր խասթախանէնին տախիլիեէ թապիպլիկինտէ իպգա օլունմուշլար տըր։

Մէարիֆ նէզարէթի ճէլիլէսինտէն Բաթրիզխանէեէ իրսալ պույրուլան պիր թէզքէրէտէ, Գումգաբուտա քեային Դպրոցասեր Տիկնանց գըզլար մէքթէպինտէ էվվէլճէ նէզարէթի միւշարիլէյհաեա մալիումաթ վերիլմէքսիզին պիր պինէթ իճրա իտիլմիշ օլտուղունտան պատէմա մէքթէպ զիինէթլերի իչուն, Մէարիֆ նէզարէթի ճէլիլէսինէ մալիումաթ վերիլմէսինի թէնսիհ ու իշար պույրուլմուշ տուր։

ԹԷՐԱԷՄԷ

Հ. Ց. Թօքագեան էֆէնտի ալէյհինտէ, Նիւ Եօրգտա, պազը հասէտճիէր Թարաֆընտան զուհուրա կէլմիշ օլան իֆթիրա վէ ատավէթի, վէ մահքէմէ հուզուրունտա գազանտըղը ղալէպէեի պիտիրմիշ իտիքէ Ամերիգա ղազէթալարընտա մէզքիւր քէյֆիեէթէ տաեիր պիր չօղ մէգալէլէր տէրճ իտիլմիշ օլտուղունտան, վէ չու ղարազքեաբլըգ Թօքագեան էֆէնտինին չէրէֆինի գալթ էն տէր գալթ արթըրմըշ պուլունտուղունտան, պէրայի համիյէթ, հագգանիյէթ նամընա օլարագ, մէզքիւր մէզալէլէրտէն էն զիեատէ շայեանը իթինա օլանընըն հայճա թէրճէմէսինի, պու կիւն պէեանէ միսարաաթ իտէրիզ։

Առ խմբագիրն Բէս. լրագրոյ,

Պ. Հ. Ց. Թօքագեանի խնդիրն վերջերս կարեւոր գործ մը եղաւ Ամերիկեան հասարակութեան համար ինչպէս և Պարսից կառավարութեան՝ զոր ինքը ներկայացուց համաշխարհային ցուցահանդիսին մէջ այնպիսի արժանավայել կերպով մը, որով՝ բազմաթիւ ժողովրդոց ուշը և յարգանքը գրաւեց։

Պ. Հ. Ց. Թօքագեան 1888է ի վեր հոս հաստատուած է ընդարձակ գործով մը, բայց երբ Միացեալ Նահանգաց ներկայացուցիչ ի Պարսկաստան, և ընդհանուր գործակատար Գոլոմպիան ցուցահանդիսին, պատուարժան Է. Սբէնսըր Փըրաթի միջոցաւ Պարսից Շահին կողմանէ կառաջարկուի իրեն Պարսկական ձեռարուեստից ներկայացուցիչ և գործակատարութեան պաշտօնն ցուցահանդիսին մէջ, Պ. Թօքագեան երկար խորհրդածութենէ յետոյ կընդունի առաջարկութիւնը և իւր գործն հոս առժամապէս փակելով, կը փոխադրուի ի Զիգակօ ուր ձեռարուեստից չէնքին մէջ Պարսկական նիւթեղինաց յատկացեալ գետնին վրայ իւր ծախքովն կանգնեց տաղաւար մը և հոն զետեղեց իւր ապրանքներն։

Ցուցահանդիսին սկիզբէն մինչև վերջը Պարսկական մասին այցելուներն որք գիտակ և սիրող էին Արեւելեան ձեռակերտաց, զմայլմամբ կը դիտէին և հիացմամբ կըսէին թէ ասոր նման հաւաքածոյ մը երբէք տեսնուած չէր այս երկրին մէջ։ և ցուցահանդէս ներկայացնողներուն մէջ ամենէն աւելի գովեստ և փառք ասոր տրուեցաւ։ Այս մեծ հաւաքածոյն պատրաստուեցաւ Թուրքիոյ և Պարսկաստանի մէջ Պ. Թօքագեանի աշխատութեամբ և ծախքովը։

Ցուցահանդիսի փակումէն ետքը տակաւին ապրանաց մթերք մը ուներնալով ի ձեռին, այլ և այլ տեղեր վաճառումներ ըրաւ մեծ քանակութեամբ, իսկ Միացածն բերաւ ի Նիւ Եօրք։

Անտեղի զրպարտութիւնք

Պ. Թօքագեան համբաւաւոր ընտանիքէ մը սերեալ է և իւր ուղղութիւնն ճանչցուած և վկայեալ է բազմաթիւ պատուաւոր քաղաքացիներէ։ բայց և այնպէս ցուցահանդիսէն վերադարձին չարաչար ամբաստանուեցաւ հակառակորդ գործակատարաց կողմանէ, որք նախանձոտ իւր յաջողութեան, ուզեցին կոտրել իւր համբաւն և վարկը սխալ տեղեկութիւններ հաղորդելով թերթերու, և մինչեւ իսկ այս քաղաքէն դուրս «Սինսինադի» և «Ռոչէսթըրի» լրագրերուն հեռագրեցին թէ Թօքագեանի ծախած ապրանքներն տեղային (Ամերիկեան) գործուածներն էին և այլն և այլն։

Գործի առեւտուրը, ընդհանուր առեւտրոց դադարմամբն նուազած ըլլալով, և Թօքագեանի փայլուն յաջողութիւնը բնականաբար քիչ մը գործն ևս իրեն կը քաշէր, վասն որոյ միւս գործակատարներէ ոմանք ամէն ոխերիմ միջոցներով չանացին դադրեցնել իւր վաճառումներն, միաբանեցան և որոշեցին ձերբակալման հրամանագիր մը ստանալ դատաւորէն ստայօդ զրպարտութեամբ, արատաւորելու իւր համբաւը, այսինքն թէ, Թօքագեան կեղծ և խարդախեալ ապրանաց ճուրդներ կընէ։ սակայն, թէ այս, և թէ ուրիշ առթիւ անյաջող ելան։

Մր. Հէջ, Լօրտ և Թէյլըր ընկերութենէն լսելով Պ. Թօքագեանի ձերբակալումն, անմիջապէս առաջարկեց իւր երաշխաւորութիւնն, և Տիլէնսի Նիքօլ եղաւ իւր փաստաբանը։ Հետեւեալ առաւօտ հարցաքննիչ դատաւորն (Մէքմէհրն) լսելով մանրամասնութիւնքն, անմիջապէս պատուաբեր կերպով արձակեց պաշտպանեալն։ Վերոյիշեալ հակառակորդք այս ձեռնարկին անյաջող ելքն տեսնելով, նամակներ գրեցին լրագրաց, և որ ի կարգին այս քաղաքի լրագրերն լռեցնելու համար, կ'սպառնային ետ առնել իրենց աջակցութիւնը, եթէ լրագրերն շարունակէին գրել ի նպաստ Պ. Թօքագեանի։

Պատուեալ ի Պարսկաստանէ

Պ. Թօքագեանի վարկը իւր վրատհելի վաճառական, ամենաբարձր դիրք մը ունի, և իւր գործառնութեան կերպերն գնահատեալ են ամենալաւ վաճառատանց կողմէն։ Պ. Թօքագեանի ձերբակալումն անարդարանալի և յանիրաւի էր, ինչպէս դէպքերն պարզեցին։ Իւր ծառայութիւնքն գնահատուեցան Պարսից կառավարութեան կողմանէ, ինչպէս և ցուցահանդիսի հիմնադրաց կողմէ։ Արդար և անարժան հատուցում՝ իւր անխոնջ աշխատութեանց, այսպէս նշանակ ըլլալ սխերիմ թշնամեաց յարձակմանց, ըլլալով հանդերձ համբաւաւոր և յաջողակ ցուցադիր, անուանարկեալ այսպիսի անարգ կերպով մը։

Մանրամասն տեղեկութիւնք հրատարակուեցաւ «Փիթսպըրկի», Սինսինադիի և Ռոչէսթըրի» լրագրաց մէջ վաճառատանց կողմէ, (ուր Պ. Թօքագեան վաճառումներ ըրեր էր,) յայտարարելով թէ, գործավաճառք նախանձելով Թօքագեանի յաջողութեանն, «Զիգակօյէ» դառնալէն ի վեր կը ջանան խափանել իւր գործերն։

«Փիթսպըրկի» մէջ իւր վաճառումներն եղան համբաւաւոր Պարոնայց Յովսէփ Հօրն և ընկ. վաճառատան մէջ, որք իւր վրայով կը խօսին իբր ամենաբարձր դիրք մը ունեցող անձի մը։ «Ռոչէսթըրի» մէջ նոյնպէս Պարոնայք Հաու և Ռոճըրս, տեսնելով Պ. Թօքագեանի դէմ հրատարակեալ ամբաստանութիւնք «Ռոչէսթըր Քրոնիքըլ» թերթին մայիս 8ի մէջ յօդուած մը հրատարակելով կը վկայեն ապրանաց հարազատութիւն, և կատարեալ գոհունակութիւն իւրեանց յաճախորդաց յայտնելով, կը խոստովանին թէ ապրանքներն զոր Թօքագեան վաճառեց իւրեանց ձեռամբն, էին ամենաընտիր տեսակներէն, որք յառաջագոյն այդ քաղաքի մէջ տեսնուած չէին։

«Սինսինադիի» մէջ եղած վաճառումն կատարուեցաւ «Եզեկիէլ» և «Պէրնհէյմ»ի մեծ վաճառատան մէջ։ ասոնք եւս կարդալով ստայօդ ամբաստանութիւնքն, «Սինսինադի Դրիպիուն»ի մայիս 8ի թուոմն հետեւեալ կերպիւ յօդուած մը, կը հրատարակեն թէ, «ամենալաւ և բազմատեսակ գործերու հաւաքածոյ մը, որուն նմանը այս քաղաքի մէջ տեսնուած չէր։ ամբողջն ալ իսկական և հարազատ տեսակէ էին և մենք կատարեալ համարձակութեամբ կըսենք որ, բացարձակապէս ստութիւն մ'է ըսել թէ Թօքագեանի հոս ծախած գործերն Ամերիկեան գործուածք էին։ փորձելու և հաստատելու համար մեր ըսածը, առաջարկ մը կը ներկայացնենք հոս թէ, որ և է գործ մը, մեծ կամ փոքր որ Թօքագեանի ապրանքն ըլլալով մեր ձեռամբ ծախուած է իբր Արեւելեան չինուածք, եթէ մեր ըսածին համեմատ չըլլայ, հազար տալէռ պիտի տանք մէկ կարին։ վերջապէս, կըսենք որ, գործի վաճառականք, որք կը պնդեն թէ Ամերիկեան չինուածք են Թօքագեանի ապրանքներն, անոնք խումբ մը յիմարներ են որք խօսածնին չեն գիտեր։

Ընդհանուր Տնօրէնի Մր. Տիվիսի կողմանէ ազդարարեալ

Պ. Թօքագեանի ցուցահանդիսին մէջ գրաւած դիրքին նկատմամբ եղած հրատարակութեանց մասին այս «յայտարարութիւն» կընայ հաւաստել թէ, ինքն անուանեցաւ օ. գոստ. 22 1893 է. Սբէնսըր Փրադի միջոցաւ, գործել իբր լիազօր գործակատար ձեռարուեստից Պարսկական բաժնին մէջ։ Պ. Թօքագեան ցուցահանդիսի հիմնադիրներէն ճանչցուեցաւ այն օրէն, և յետոյ այն պաշտօնին մէջ, յորում ինքն հաստատուեցաւ ընդհանուր գործակատարէն, և գործակատարի մը վայելուչ թոյլտուութիւն տրուեցաւ իրեն իբր գործակատարն Պարսկաստանի։ այս առթիւ անպատեհ չէ ազդարարել թէ, Պ. Թօքագեան իւր անձնական ծախքով չինեց իւր ապրանաց յատուկ տաղաւարն։ Ներկայացուց ամենընտիր ցուցահանդէս մը, և նոյնը վարեց ի մեծ գոհունակութիւն ցուցահանդիսի հիմնադրաց, վասն որոյ ցուցահանդիսի տնօրինութիւնն շնորհապարտ կը մնայ իրեն։

Ընդհանուր Տնօրէն համաշխարհային Գոլոմպեան ցուցահանդիսի

ՁԻՕՐՃ Ր. ՏԻՎԻՍ

Ուղղեալ առ հասարակութիւնն

«Մինչդեռ, մեծամեծ սխալ հասկցողութիւններ եղան թէ Հ. Ց. Թօքագեանի անձին և թէ իւր պաշտօնին նկատմամբ, Միրզա Իսքէնտէր Խան Գօրոյեանց և Արշակ Խան Գօրոյեանց կը ծանուցանեն թէ, Պ. Թօքագեան անուանեցաւ գործակատար և ցուցադիր Պարսկաստանի ճիւղին համար։ գիտնալու արժան իրողութիւն մ'է որ իւր ծախքով չինեց սքանչելի տաղաւար մը Պարսկական բաժնին համար։ եւ իւր հրապուրիչ ցուցահանդիսումն ամենուն հիացման արժանացաւ, ամէն այցելուներէ գովեստներ լսելով, որով իւր ներկայացուցած տեսութեան մեծ պատիւ բերաւ։

Մեր բաղձանքն է որ, որոշակի հասկցուի մեր ի Դէհրան դառնալէն առաջ թէ, Պ. Թօքագեանի ցուցադրութիւնն Պարսկաստանի համար, ամենափայլունն և յաջողն եղաւ իւր նմանեաց մէջ։»

Մտորագրութիւնք

Միրզա Իսքենտէր Խան Գօրոյեանց

Արշակ Խան Գօրոյեանց

Պարսկաստանի կայսերական գործակատարք ի Դէհրանէ

Ինձ ցուցուեցաւ հաւաքածոյից գիրք մը որ կը պարունակէր Միացեալ Նահանգաց 68 առաջնակարգ լրագրաց հատորներ, որոնք կը խօսէին Պ. Թօքագեանի ամենաբարձր հանգամանաց վրայ։

Թերթերէն մին, որ ընդդէմ Թօքագեանի յօդուած մը հրատարակած էր, տեսնելով անիրաւութիւնը, անմիջապէս յետոյ կոչում ըրաւ իւր սխալ հրատարակութեանց խրմբագրական ծանօթութեամբ հանդերձ։ Միայն մէկ առաւօտեան լրագիր մը կայ այս քաղաքին մէջ որ հրատարակեց այս անարդարանալի զրպարտութիւնք իր վրայով, և այդ էր ընդ թելադրութեամբ գործավաճառաց։

Հասարակութիւնն լսելով այս երեւութիւնն պէտք է համոզուի որ մենք արդարութեան գործ մը համարելով այս պաշտօնական տեղեկութիւններն հաղորդելու փութացինք, որք, ինչպէս վերև յիշուեցաւ նշանաւոր անձնաւորութեանց կողմանէ ապացոյցներով հաստատուած են։

ԱՐԴԱՐԱՍԷՐՆ

27 մայիս 1894

ՀԱՐԻՐ ԹՕԽՈՒՄՈՒ ՆԻԶԱՄՆԱՄԷՍԻ

Հարիր թօխումու իսթիհսալ վէ ֆիրուխթինէ մահսուս օլուպ, մէրիեէթի ահքեամընա պիլիսթիրան իրատէի Սէնիեէի հազրէթը խիլաֆէթբէնահի չէրէֆմիւմէալիգ պուլրուլան Նիզամնամէ սուրէթի տիր։

Պիրինճի մատտէ։— Իրէք պէօճէկի թօխումու եէթիշտիրէրէք ախէրէ սաթմագ արզուսունտա պուլունանլարը, պէհէմէհալ մէ մալիքի մահրուսէի Շահանէտէ քիւշատ իտիլմիշ վէ իտիլէճէք օլան զըրաաթ մէքթէպլէրինտէ վէ Պրուսա հալիր Տարիւթթալիմինտէ վէ եախսատ մէմալիքի էճնէպիեէ զըրաաթ մէքեաթիպլինտէն պիրինտէ հարիր թօխումու վէ իրէք պէօճէկի եէթիշտիրմէք ֆէննէլէրինի թահսիլ իմմիշ օլտուղլարընա տաիր չէհատէթնամէեի հայիզ օլմալարը լազըմ տըր։

Շեհատէթնամէլէրի պուլունմաեան, վէ պուլունուպտա Տարիւթթալիմ իտարէսինէ պիլիրազ թաստիգ իթթիրմէեէնլէրին իսթիհսալ իթմիշ օլտուղլարը իրէք պէօճէկի թօխումունու ախէրէ ֆիրուխթ իթմէլէրի մէճնու տուր։ Նու գատար քի պու մէճնուիեէթին, ախէրէ սաթմաեպ միճէրբէք իհթիեաճաթը զաթիեէսինտէ խմիմալ իթմէք իւզրէ թօխում իսթիհսալ իտէնլէրէ չիմուլի օլմաեպ, ֆագաթ պու միսիլլուէր իսթիհսալ իթտիքլէրի թօխումլարը, խուրտէպին իլէ մուայեէնէ իտիլմիշ օլտուղունու Տուլունու Ումումիեէ վարիտաթը մուխասսասա ի տարէսինէ իսպաթա մէճպուր օլաճագ տըր։

Իքինճի մատտէ։— Պիրինճի մատտէտէ մուհարբէր օլան մէքեաթիպ իլէ, Տարիւթթալիմ շէհատէթնամէսինի հայիզ օլմաեպտա, թօխումճուլուգտա վէ պէօճէք պէսլէմէք սանաաթընտա մալիմաթը պուլունանլար, Տարիւթթալիմ իտարէսինտէ պէհէր սէնէ իճթիմա իտէն հէյեէթի իմթիհանիեէ պիլիմիւրաճաա իսպաթը էհլիեէթլէ շէհատէթնամէ ախզ էյլէտիքլէրի հալտէ, իրէք պէօճէկի թօխումու իսթիհսալ վէ ֆիրուխթ էտէպիլէճէքլէր տիր։

Հէյեէթի իմթիհանիեէ վիլաեէթ Նաֆիա վէ Զըրաաթ միւշավիրիլէ, Տուեունու Ումումիեէ վարիտաթը մուխասսասա իտարէսի նազըրընտան, վէ Հարիր Տարիւթթալիմ վէ Զըրաաթ մէքթէպի միւտիրլէրիլէ, մահալլի թիճարէթ վէ Զըրաաթ Օտասը բէիսինտէն միւրէքքեպ օլաճագ տըր։

Իւչիւնճի մատտէ։— Եէտինտէ շէհատէթնամէսի ոլան եէրլի թօխումճուլար իլէ, մէմալիքի էճնէպիեէտէն ճէլպ իթտիքլէրի թօխումու թէվզի իթմէք իւզրէ, պիլա իսթիհանա պիրէր բուխսաթ թէզքէրէսի ալմաղա, վէ օթուզ կրամտան ֆազլա վէ եա նօգսան օլմամագ իւզրէ, իրէք պէօճէկի թօխումունու հավի օլան գուլթուլարը մահալլի Տուլունու Ումումիեէ վարիտաթը մուխասսասա իտարէսինէ իպրազ իլէ, պունլարըն իւզէրինէ պանտըրօլ վազ իթտիրմէկէ մէճպուր տուրլար, իչպու բուխսաթ թէզքէրէսի վէ պանտըրօլար, հէր սէնէ իյլուտան իթթիպարէն շուպաթ նիհաեէթինէ գատար եանի ճայ զարֆընտա, Տուեունու Ումումիեէ իտարէսի Թարաֆընտան մէճճանէն իթթա վէ վազ օլունաճագ, վէ զիքր օլունան պանտըրօլար էճնէպիեէրլի թօխումլարընա կէօրէ, միւլիթէլիֆ ըէնքտէ սլաճագ տըր։

Տէօրտիւնճի մատտէ։— Իչպու նիզամնամէ ահքեամընա մուղայիր օլարագ, եէտինտէ մուսատտագ շէհատէթնամէ պուլունմատըղը հալտէ, իսթիհսալ իթտիկի եէրլի թօխումլարը ախէրէ սաթմաղա զըեամ իտէնլէրին եէտլէրինտէ պուլունաճագ օլան թօխումլար զապթ օլունմաղլա պէրապէր, մահքէմէեէ միւրաճաաթ օլունմագ սրզը, Տուեունու Ումումիեէ վարիտաթը մուխասսասա իտարէսինին թապիպի իւզէրինէ, հիւքիւմէթի մահալլիեէ մարիֆէթիլէ 10 Օսմանլը ալթունու ճէզաի նագտի ալընաճագ, վէ պու հարաքէթի թէքրիրիւր իտէնլէրէն ալընաճագ ճէզաի նագտի տախի, թէզաեիֆ ալունաճագ տըր, վէ ալընաճագ ճէզաի նագտիլէրին նըսֆը մուխպրինէ վէրիլէճէք, վէ նըսֆը տիկէրի, Տուեունու Ումումիեէ վարիտաթը մուխասսասա իտարէսինճէ իրատ գայտ իտիլէճէք տիր, զապթ օլունան թօխումլար, մէրքէզ վիլաեէթտէ մէճլիսի իտարէի վիլաեէթ ազասընտան պիր զաթ իլէ, Նաֆիա վէ Զըրաաթ միւշավիրի վէ Տուեունու Ումումիեէ վարիտաթը մուխասսասա իտարէսի նազըր վէ մուհասէպէ պաշ քեաթիպլի, վէ Հարիր Տարիւթթալիմի միւտիրի վէ լիվալարտա, մէճլիսի իտարէի ազասընտան պիր զաթ իլէ Տուեունու Ումումիեէ վարիտաթը մուխասսասա իտարէլերի միւտիր վէ մէէմուրլարը յա պաշ քեաթիպլերի հազրը օլտուղլարը հալտէ, իհրազ իթտիրիլէճէք, վէ քէյֆիեէթ էվրագը հավատիալէ իլան իթտիրիլէճէք տիր։

Պէշինճի մատտէ։— Իւչինճի մատտէտէ պէեան օլունտուղու վէճհէլէ, բուխսաթ թէզքէրէսի օլմագսըզը, վէ պանտըրօլու վազ իթտիրիլմէքսիզին տէրտէսթ օլունան թօխումլարը պէհէր 30 կրամ թօխումու հավի օլան գուլթուլարը իչիւն 5 ղրշ. ճէզաի նագտի ալընարագ, նըսֆը թուլթան վէ խաստէր վէրէնլերէ վէրիլէճէք վէ նըսֆը տիկէրի տախի Տուեունու Ումումիեէ վարիտաթը մուխասսասա իտարէսինճէ իրատ գայտ իտիլէճէք տիր։

Ալթընճը մատտէ։— Թօխումճուլար, բուխսաթ թէզքէրէսի ալաճագլարը սըրատա չըգարաճագլարը թօխում մըգտարըյլա թօխումլարըն ճինսլէրինի, վէ թօխում թէվզի իթտիքլէրի պէօճէքճիլէրին էսամիսիլլէ պունլարընի պէհէրինէ թէվզի իթտիքլէրի թօխումլարըն մըգտարը հէր սէնէ մարանիհաեէթինտէ պուլունտուղլարը մահէլլէրին Տուեունու Ումումիեէ վարիտաթը մուխասսասա իտարէսինէ պիլտիրէճէքլէրինի միւթէահհիւտ վէ իմզալանմըշ պիր սէնէտ թանզիմ իտէրէք Տուեունու Ումումիեէ վարիտաթը մուխասսասա իտարէլերինէ իթա իտէճէքլէր տիր։ Իչպու սէնէտ խիլաֆընտա օլարագ մալիմաթը մէպսուսթեի իթաատան իմթինա իտէքն թօխումճըյա պիրինճի տէֆա օլարագ պիր իխթարնամէ կէօնտէրիլէճէք, վէ թէքէրրիւրի հալինտէ սէնէի ամիեէ իչիւն բուխսաթ թէզքէրէսի իթա գելընմաեաճագ տըր։

Եէտինճի մատտէ։— Տախիլիեէ վէ Մալիեէ վէ Օրման վէ Մէճատիկ վէ Զրաաթ նէզարէթլերի, իչպու նիզամնամէյէ իճրասընա մէմուր տուր։

8 րէպի իլ ախիր 1310

6 թըշրին էվվէլ 1309

Սուլթան պալատէ նագլ իտիլեն նիզամնամէ ահ,քեամը, պու սէ նէտէն իմիպարէն խուտավէնտիկեար վիլայէթի ճէլիլէսիլէ իզմիտ սանճաղընտա մէվգրի իճրա եա զօնուլմուշ օլտուղու կիպի, պունրն իքինճի մատտէսինտէ մուհարրեր հէյեթը միմէյերիզ տալի աչէնէ հալիեէ օգուստոսուն 25-ինտէն սեպտեմբերին 10ունա գատար տէվամ իթմէք իւզրէ Պրուսատա քի Հարիր Տարիւթալիմինտէ Ղէյէքքիւլ իտէրէք, իմթիհանլարրն պու միւտտէթ արասընտա ճեբասը մուղարրեր պուլունտուղունտան, իմթիհանա տախիլ օլմագ իսթէյէն թօխումճուլար իլէ եճնէպլի չահատէթնամէսինի համիլ օլուպտա պունը թաստիգ իթտիրմէք իսթէեէնլեր, ոլ պապտէ բուլմուշ իսթիտանամէլերի մէզքիւր օգուստոսուն 15ինէ գատար վիլայէթի միւշարիէյհա Զըրաաթ վէ նաֆիա միւշավիրլիկինէ իթա իթմէլերի Դազմ կէլէճէկի, վէ միւտտէթի մէզքիւրէ խիթամընտան սօնրա հիչ պիր իսթիտանըն գապուլ իտիլմէյէճէկի իլան օլունուր։

17 զիլհիճճէ 1311
9 հազիրան 1310

Այտըն վիլայէթինտէ վէ պալխուտուս Պալըքէսիրտէ պիր գաչ վիլինտէն պէրու հիւքմէթմա օլան համարէթի չէտիտէտէն տոլայի մէզրուաթ վէ մահսուլաթ զիեառտէսիյէ զարարտիտէ օլարագ պուղտայ ֆիյեաթը պիրազ թէրբազ էյլէմիշ տիր։

—Տիւխթէլիք մահալլէրտէ վէ պաշլըճա Տէլֆի, Նաուբլի, Ամթինա վէ Ռաթրաստա ալաֆը։ յունիսին 22սինտէ պիր չօգ զէլզէլէլէր հիսս օլունմուշ իսէտէ, խասարաթ վուգուա կէլմէմիշ տիր։

—Ալաֆրանկա 1894 հազիրանը-ընրն 9ունտա խիթամ պուլան կէչէն հաֆթա զարֆընտա Ամյտըն չըմէնտրֆէր գումբանեասընրն հասըլաթը կէչէն սէնէնին այնը հաֆթասընտա վուգու պուլան 395480 ղրշ։տա մուգապիլ 438385 ղրշ։տա պալիղ օլմուշ տուր։

1893 սէնէսինին 23 հաֆթասը զարֆընտա վասաթի օլարագ վուգու պուլան 549735 ղրշ։տա մուգապիլ, պու սէնէնին այնի հաֆթալարընտա վուգու պուլան հասըլաթ 504799 ղրշ։տան իպարէթ պուլունմուշ տուր։

* * *

Սէնէի մէզքիւրէ հազիրանրն 10ունտա խիթամ պուլան կէչէն հաֆթա զարֆընտա Իզմիր-Գասապա չըմէնտրֆէր գումբանեասընրն հասըլաթը, սէնէի սապզասընրն այնի հաֆթասընտա հուսուլէ կէլէն 1337 ինկիլիզ լիրասընա մուգապիլ 1640 ինկիլիզ լիրասընա պալիղ օլմուշ տուր։

Պու սէնէ խիթամ պուլան 23 հաֆթա զարֆընտա վասաթի օլարագ վուգուա կէլէն հասըլաթ 1886 ինկիլիզ լիրասը օլուպ, հալպու քի կէչէն սէնէնին այնի հաֆթալարընտա, պու մէպլաղ 1862 լիրատան իպարէթ իտի։

—Պապը վալէայի Սէրասքէրի թէրզիպաշըսը Զախարեա էֆ։ վէ ֆաթ իթմիշ տիր։

—Մագրիքէօյ ճիվարընտա Ֆիլորեա նամ մէվգրտա, բազար կիւնիւ բանայիրի օլմագ միւնասէպէթիլէ Տէրսաատէթ վէ ճիվարընտան պինլէրճէ էշալի մէզքիւրէ ազիմէթլէ իճրաի թէնէզ ղիւհ իթմիշլեր տիր։

ՃԻՆԱԵԷԹ

Մագրիքէօյիւ ճիվարընտա Գալֆա քէօյինտէ ճուսմա էրթէսի կիւնիւ պիր ճինաեէթ վուգու պուլմուշ տուր։

Գարիէեի մէզքիւրէ սաքինէրին-տէն Անտրիգօ իլէ գահվէճի Սթէֆօ վէ Եօրղօ վէ սաիրէ միեանէ-լերինտէ թէքէվվիւն իտէն միւնազաա վէ միւտարէպէտէ, Սթէֆօ վէ Եօրկօ թարաֆընտան մէրգումՆանարիզօ պիր գաչ մահալինտէն այրը սուրէթտէ ճերհ իտիլէրէք, էսերի ճերհտէն պիր սաաթ սօնրա միլիէսսիրէն վէֆաթ իթմէսի իւզէրինէ, տերհալ զապրթաի մահալլիեէ թարաֆընտան գաթիլին ֆիրարընա մէյտան վերիլմէեերէք տերտէսթ օլունմուշ տուր։

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷ ՎԷՖԻԵԱԹ

Յունիսին տէօրտիւնտէն 10ունճու կիւնիւնէ գատար, Տէրսաատէթ վէ ճիվարընտա, պիր հաֆթա զարֆընտա հէր նէվ խասթալըգտան վուգուա կէլէն վէֆիեաթըն մրգտարը պէրվէճհի ամի տիր։

	էրքէք	գատըն
Իսլամ	42	51
Խրիսթիեան	36	27
Մուսէվի	3	2
	——	——
	81	80

Ճէման եէքիւն 161

Էվվէլքի հաֆթա զարֆընտա 106սը գատըն վէ 89ը էրքէք օլմագ իւզրէ 195 վէֆիեաթ վուգու պուլտրղընտան, կէչէն հաֆթա, էվվէլքինէ նիսպէթլէ 34 էքսիք վէֆիեաթ օլմուշ տուր։

ԱԶԳ։ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(6918 Նիւմէրօտան մապատ)

Հանգուցեալ Վարդանեան Պողոս էֆէնտիի հոգւոյն համար, Մաքսուտ Մէրամէթճեան և Լեւոն Բանիկեան էֆէնտիք հաստատութեանս Ս. Փրկչի մատրան մէջ յատուկ պատարագ մատուցանել տալով, այս առթիւ ընդհանուր պատսպարելոց հացկերոյթ մը տուած են՝ 650 հատ բաշա, 30 հոխա շաքար, 30 հոխա իրմիկ, 15 հոխա իւղ, 3 հոխա պատէմ, 4 հոխա սըխտոր, 1 կալօն վարդեղուր, 25 հատ նարինջ, 200 քիլօ հաց, 1 ոչխար, 1 գառն, և 54 ղուրուշ։

Գերապատիւ Տ։ Սիմէօն Արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան 10 հոխա շաքարեղէնք։

Մարտիկ Գրիգորեան՝ 10 հատ գառըն (87 հոխա)։

Ոսկեան Մատթէոսեան՝ 5 գառն։

Յարութիւն Սամուրքաչեան՝ 1 գառն։

Համբարձում Պալեան՝ 1 գառն։

Բարէսէր ոմն 1 հորթ (էգ)

Ի Բէյրա բնակեալ Դէորգ Պօյաճեան՝ ըստ իւր վաղեմի սովորութեան՝ Ս. Համբարձման տօնի առթիւ բարեհաճած է նուիրել՝ 750 քիլօ հաց։

Եղիազար և Մուրատ 1 աքաղաղ։

Բարեպաշտ ոմն՝ 147 հոխա աճառ (ընտիր տեսակէն),

Բարեպաշտ ոմն 200 հատ հազար։

Համբարձում Փափազեան և Մկրտիչ Կոզիկեան՝ 14 հոխա շաքարեղէնք։

Մկրտիչ Թօգաթլեան 50 հոխա սառ։

Մէյմարեան Յակոբեան ընկ։ 287 1/2 տրամ ափիոն։

Զմշկածագցի Պողոս Յովհաննէսեան՝ 2 1/2 հոխա ձէթ։

Բարեպաշտ ոմն 3 մոմ սպարմաչէթ։

Տիգրանակերտցի Հայնի գիւղացի Մկրտիչ Ենովբեան՝ 1 արծաթ պատկեր (չորս տրամ)

Տիկին Վասիլուհի Գարակէօզեան՝ 12 զոյգ գուլպա։

Սեպուհ Ալէքսանդրեան 120 հատ ֆէսի բիւսկիւլ։

Սմբատ Դաւթեան՝ 10 օրինակ «Փունջ Հաւաքածոյ»։

Հոգաբարձու Ս։ Փրկչի
Ազգ։ Հիւանդանոցի
Սարգիս Ե։ Թաշճեան

ՏՕԳԹՕՐ ԳԱՐԱ ԵՈՒՎԱՆ

Իտրար եօլու, պէօյրէք, գում, մէսանէ վէ ալէաթը թէնասիւլիեէ խասթալըգլարը իլէ, իլէը էֆրէնճիեէ վէ տէրի խասթալըգլարընա մախսուս տօգթօր։

Գալաթատա Այնալը լօգանթասը գարշըսընտա ֆօթօկրաֆխանէնին տէրուունտէ սաաթ 6տան 11է գատար։ 48—39

ԹԻՒՃԱՐԻԵԷ

Բիացամրզտա մուամէլաթը թիւճճարիեէ կէչէն հաֆթա տախի մէճիւն օլաճագ տերէճէտտէ տէյիլ իտի։ Սէրթ պուղտայտան մէվրուտաթ վէ սաթըշ վուգու պուլմամըշ վէ վիւրուտ իտէն 15000 քիլէ եումուշագ պուղտայա մուգապիլ մահալը վիրուտինէ վէ տէյերինէ կէօրէ քիլէսի 13։75-14։50 ղրշ։տան 20000 քիլէ սաթըլմըշ, վէ Կիրգա վէ Ազիմա պուղտայընտան տախի պու հաֆթա վիւրուտ իտէն 3000 քիլէ 14։75-15 ղրշ։ֆիեաթլա էլտէն չըգարըլմըշ, վէ պունտան մաատա գըյեէսի 16-16 50 բարատան 300000 քիլէ մըսըր պուղտայը, վէ քիլէսի 7։50-7։75 ղրշ։տան 10000 քիլէ արբա սաթըլմըշ, վէ գըյեէսի 17 բարա օլան չավտար իլէ 19։50-20 բարա բատտէսինտէ պուլունան եուլաֆ իւզէրինէ մուամէլէ կէօրիւլմէմիշ տիր։

Ունա կէլինճէ, կէչէն հաֆթա Իպրահիտէն 9000 չուվալ վէ Օտեսատան 12000 չուվալ կէլմիշ, վէ մուայեէն օլան ֆիեաթլարըյլա 15000 չուվալը սաթըլմըշ, վէ գըյեէսի 9 բարատան 100000 գըյեէ տախի քէրեք էլտէն չըգարըլմըշ տըր։

Կէչէն հաֆթա ֆասուլեա իւզէրինէ հիչ մուամէլէ կէօրիւլմէմիշ, վէ պիլաքիս գըյեէսի 46-47 բարատան 200 չուվալ Սամսուն նոհուտու վէ իսրահաթ իչիւն գըյեէսի 67-69 բարատան 500 չուվալ սուսամ սաթըլմըշ, վէ պագլա, քէթէն թօխումը, քէնտիր, խաչխաշ, վէ բամպուգ եաղը վէ գուշ օթը իւզէրինէ մուամէլէ կէօրիւլմէմիշ, վէ պու մալըն ֆիեաթը թէնէզզիւլէ մէյեալ օլարագ 43 բարա բատտէսինտէ պուլունմուշ տուր։

Պաշլըճա իխրաճաթ էմթաամըզա կէլինճէ, կէչէն հաֆթա էհէմմիեէթսիզ մրգտարտա թիֆթիգ սաթըլմըշ, վէ գըյեէսի 140-150 ղրշ։տան 20 սանտըգ Հաճի քէօր, Դայսէրիեէ, Խարբուտ աֆիեոնը, վէ գըյեէսի 15-16 ղրշ։տան 19 չուվալ թապիի վէ սարը Դալայճըգ վէ էվերէկ քիթրէսի սաթըլմըշ, վէ ճէհրի իւզէրինէ մուամէլէ կէօրիւլմէմիշ տիր։

Գանթարիեէ էմթաասընա կէլինճէ, կէչէն հաֆթա զարֆընտա 1200 չուվալ գահվէ կէլմիշ վէ պէհէր 100 գըյեէսի 12։50-14։50 լիրա ֆիեաթլա 800 չուվալը սաթըլմըշ, վէ վիւրուտ իտէն 4800 չուվալ Թրիէսթէ չէքէրինէ մուգապիլ մարգասընա կէօրէ, 103-108 ղրշ։ֆիեաթլա 5500 չուվալ էլտէն չըգարըլմըշ, վէ Ռուս չէքէրինտէն վիւրուտ իտէն 530 չուվալ տախի 92 ղրշ։ֆիեաթլա քեամիլէն սաթըլմըշ տըր։կէչէն հաֆթա հիչ Բանկուն բիրինճի կէլմէմիշ, վէ մէվճուտտան 97 ղրշ։ֆիյաթլա 1000 չուվալ սաթըլմըշ, վէ վիւրուտ իտէն 100 չուվալ Ճաբօնեա բիրինճինին տախի 145-152 ղրշ։տան 50 չուվալը էլտէն չըգարըլմըշ տըր։

Կէչէն հաֆթա մօմ իւզէրինէ հէման հիչ մուամէլէ օլմամըշ, վէ ֆիեաթը 21-21։50 ղրշ։ օլան Ռուս կազը էհէմմիեէթլի մրգտարտա սաթըլմըշ տըր։

ԵՐԿՐՈՐԴ

ՓՈՒՆՋ

Ծաղկաքաղ աշխարհիկ լեզուէ

Սրճակ և ոտանաւոր

Սմբատ էֆէնտի Դաւթեան մասրիֆէթիյլէ թօքլանըպ թէրթիպ վէ թապ ու նէշը իտիլէն պու քիթապ 235 սահիֆէտէն իպարէթ օլտուղու հալտէ 3 էր ղուրուշա սաթըլմագտա տըր։

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ՆԻՑՏԼՏԷՆ

...Միւէլլիֆ,

Կէչմիշտէ քիլիսէ վէ մէքթէպէ խըտէմաթը միւթէատտիտէսիյլէ Նիյտէճէ մաարուֆ օլուպ էլհալէթ ու հազիհի միւսինն վէ ամապուլունան Նիկողոս աղա Պողոսեանը թէշէպպիւս վէ զայրէթի իլէ պու քէրրէ էթրաֆը պաղչէ իլէ մուհաթ Ս։ կարապետ նամ աթիդ եկեղեցի մահէլլինին տիվարը թէրֆի իտիլուպ իւզէրինէ պիրտէ ասմա չէրկիսի եաբտըրըլմըշ իտուկի մաէլ մէճմունիյէ կէօրիւլմիշ տիր։ միւմաիլէյհ Նիկողոս աղանը սինին չէյխուլխէթտէ վէ նիյմէթի ճէլիլէյի պասիրէտէն մահրում օլտուղու հալտէ իպրազ իթմիշ օլտուղու չու համիյէթ տօղրուսու չայեանը թագտիր վէ պիւեիւք պիր հիւսնի իպրէթ տիր։

...

2 յունիս 1894

ՆՈՐԱՎԷՊՔ

Ս. ԳԱՅԾԷՌԱՅԻԵԱՆ

Ինը հրահանգիչ զբոսուցիչ և հետաքրքրական վէպեր՝ հաւեստ վէպեր՝ ընթերցման արժանի՝ կը պարունակէ, որք են՝ միչտ կինն։— մեծ յուսախաբութիւն մը։— մայրիկը։— թշուառ մայր մը իդատարանի։— երկու յանցաւորք։— 376494 թիւն։— ակռայի մը համար։— անկեղծ սէր։— խենդը։—

Ինը վէպ 3 ղրշ։ի

Ամէն գրավաճառաց ինչպէս նաև գրավաճառ Պողոս և Յակոբ աղայից քով կը վաճառուի։

ԼԵՒՈՆ ՏՕԼՍՏՕՅԻ

ԿՐԷՑՏԷՐԵԱՆ ՕՐՆԱՏ

Թարգմանեց

ԽՈՐԷՆ Ծ։ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՍՏԵՓԱՆԷ

Պու իսիմտէ պիր քիթապ 161 սահիֆէտէն իպարէթ օլտուղու, վէ կիւզէլճէ թապ իտիլմիշ պուլունտուղու հալտէ, պիր գաչ հաֆթատան պէրու էհլի մէրազլար թարաֆընտան օգունմագտա իսէտէ, պիզիմ իլանըմըզ կիճ գալմըշ տըր, վէ պունունտա պաշլըճա սէպպէպի, թէրճէմէսի հազրընտա զուհուրա կէլէն թէճճիպիմիզ իլէ, թագտիր եա թագպիհ իթմէքլիք խուսուսունտա տիւչար օլտուղումուզ պիր թէրէտտիւտ օլմուշ տուր։

Մէզքիւր քիթապը, Ռուսիանրն քէսպի չէօհրէթ իթմիշ պուլունան ալիմէրինտէն վէ միւէլլիֆլէրինտէն օլան Լէօն Թօլսթոյ նամ զաթրն էսէրլէրինտէն օլտուղու, վէ չօգ լիսանլարա թէրճէմէ օլունուպ վէ պիւեիւք պիր թէճէսսիրի մուճիպ օլմուշ պուլունտուղու հալտէ։ Ս։ Էջմիածին վարդապետլերինտէն օլուպ, վէ ալիմ վէ քեամիլ տիր տեեի թանըլմըշ պուլունան պիր վարդապետ թէրճէմէ իթմիշ, վէ պէրաի համիյէթ պուրատա թապ իթտիրէրէք Միացեալ ընկերութիւնա իհտա իյլէմիշ տիր, կէրչի չու զայրէթ վէ չու համիյէթի չայեանը մէտհ ու սէնա տըր, լաքին, էսէֆ վէ զիեառտէսիյլէ էսէֆ օլունսա ճաեիզ տիր քի, միւմաիլէյհ Արժ։ Խորէն Ծ։ վարդ։ ֆիքրինի վազթինի վէ նագտինի, ֆաեիտէլի, գօլայանլաշըլըր, վէ քէնտի սրֆաթընա եագըշըր պիր էսէր ուղրունտա սարֆ իտէճէք եէրտէ, պէօյլէ պիր ատէթա ճինէթ էսէրի տէնիլմէկէ չայեան պուլունան էսէր ուղրունտա սարֆ իյլէմիշ տիր։ պէրագալմ, թէրճէմէսինին մուղագլըղընը վէ քէնտի լիսանընն պուրաճա ատէմի մագպուլիեէթինի, մէզքիւր քիթապտանտա, միւէլլիֆինին ասըլ մագսէտինին նէ օլտուղու չիմտի անլաշըլամամըշտը, վէ զանն իտէրիզ քի, իլպ ախըր իւլ ճիհանտա անլաշըլամաեաճագ տըր, զիրա, կէրչի, պիր չօգ պիր պիրինէ մուղաեիր միւլահազալար արասընտա պիր չօգտա սահիհլիքլէր սէօյլէմիշ տիր, հալպու քի, պիր նէթիճէ հասըլ իտիպ տէ պիր մագսէտ տէմիրինէ պաղլաեամամըշ տըր, վէ կէրչի, ալէմին չէհատէթինէ նէզարէն միւթէվէֆա միւէլլիֆ չօգ ալիմ վէ չօգտա ֆէթինն պիր զաթ իմիշ տիր, լաքին չի՛ֆիտէ քի, պու էսէրի, պէս պէլլի ֆիքրինին տաեիրէյի չիրազէսինտէն չըգմըշ օլտուղու պիր վագըթա թէսատիւֆ իյլէմիշ օլմալը տըր։ վէ մալիւմ եա ազլը չօգ վէ ֆիքրի եիւքսէք օլմագլըգ, պունուն իքիսինին տախի պիր կիւն զըվանասընտան չըգմասընա մանի օլամազլար։ պու ֆէթին զաթ, մէզքիւր էսէրինէ, Ս։ Աւետարանը պիր էսաս իթթիխազ իթմիշ օլտուղու հալտէ, գըրգ եէրտէ Աւետարանա տապան տապանա զըտտ սէօյլէմիշ պուլունտուղու չէօյլէ տուրսուն, էօյլէ ֆիքիրլէրտէ վէ էօյլէտէ իտտիալարտա պուլունմուշ տուր քի, հիչ պիր տին ու մէզհէպին վէ հիչ պիր գանուն վէ մէտէնիյէթին գապուլ իտէպիլէճէկի մէվատտէն տէկիլ տիր։

Կէրէք մէզքիւր քիթապը վէ կէրէք միւէլլիֆինի, սաեիրլէր պիր չօգ տէֆալէր մէտհ իթմիշ օլտուպլարընտան, պիզիմ պու եազտըգլարըմըզ պաղըլարա աճաեիպ կէօրիւնէճէք տիր։ վէ կէրչի, Հայճաեը պիզտէն զիեառտէ անլաեան պազը զէվաթտան, քէնտի մուհաքէմէլէրինի սիւալ իթմիշ, վէ միւսքիթ պիր ճէվապ ալամամըշ իսէք տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, պիզ էօյրէնմէք պաղընտա զէրրէ զատար քիպիր թաշրեանլարտան օլմաեըպ, ատէթա պիր մէքթէպ չօճուղու կիպի, չու սիննիմիզտէ հալեա վէ հէմիշէ էօյրէնմէկէ խահիշկեր պուլունտուղումուզտան, էկէրչի պու խուսուստա զուհուրա կէլմիշ օլան մուհաքէմէմիզին եանլըշըզընը իպրազէ պիր հիմմէթ իտէն օլուր իսէ, քէմալի մէհմունիյէթլէ գապուլէ հազրը ու միւնթազրը պուլունտուղումուզտան պէեան իտէրիզ։

ՍԿԶԲՈՒՆՔ
ՆԻԻԹԱԿԱՆ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱՑ
ԵՒ
ՔՐԻՍՏՈՆԵԱ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆԻՑ

ԳՐԵՑ

ԽՈՐԷՆ ԵՊԻՍ։ ՄԱՆՈՒԿԱՐԵԱՆ

Գեր։ Խորէն Սրբազան Մխիթարեանընն էսէրի պէրկիւզիտէսի օլուպ 130 սահիֆէտէն իպարէթ օլան, վէ Պէրպէրեան տպարանտա կիւզէլճէ թապ իտիլմիշ պուլունան պու քիթապճրղըն մահէլլի մախսուսու Իսթանպօլտա Նաֆիա խանընտա իւսթ գաթտա վագը փունջ զազէթայի միւթէպէրինին 16 նիւմէրօլու օտասը ջլտուղու հալտէ քիթապճը տիւքքեանլարընտա տախի պուլունմագտա վէ 5էր ղրշ։տա սաթըլմագտա տըր։

Պիր չօգ զազէթա պահսլարը ախլագը համիտէյի պազմաեա վէ լիսանը էրմէնիեանը պիւթիւն պիւթիւն պիր պաշրպօզուգլուգ հալի քէսպ իթմէսինէ չալըշըրգլարը հալտէ, պէօյլէ ախլագը համիտէեէ վէ լիսանը էրմէնիեանէ մէտաբ օլապիլէճէք պիր քիթապ, չիմտի իչին պիր նիյմէթ տիմէք օլաճաղընտան, հէրքէսին օգուտմասընը արզու վէ նասիհաթ իտէրիզ։

3—3

ԽԱՐԻՃԻԵԷ

Մ. ԳԱՐՆՕՆՈՒՆ ՎԷՖԱԹԸ

Ֆրանսա բէիսի ճիւմհուրու Մ. Գարնօ, ալաֆրանկա յունիսին 24ին ճիւնճիւ կէճէսի վէֆաթ էյլէտիկի Լիօնտան 25 յունիս թարիխիյլէ, պա թէլէկրաֆ պիլտիրիլմիշ տիր։

Միչարիլէյհ Մ. Գարնօ 1837 սէնէսի էֆրէնճի օգոստոսուն 11ինճի կիւնիւ թէվէլլիւտ իթմիշ օլմաղլա, կէլէճէք օգոստոստա 57 եաշընտա օլանաղ իտի։

1857 սէնէսինտէ սէնայի մէքթէպինէ տախիլ օլուպ, մէքթէպի մէզքիւր իլէ թուրուգ ու մէապիր մէքթէպինտէ իքմալը թահսիլ իտէրէք ալիւլալէա տէրէճէտէ միւհէնտիս չէհատէթնամէսինի իսթիհսալ իթմիշ, վէ օ սէնէ միւհէնտիսլիք մէէմուրիեթիլէ Աննէսի գազասընա կէօնտէրիլմիշ իտի։

1871տէ Սէն էեալէթի վալիլիկինէ թաեին օլունուպ, սէնէի մէրգումէտէ մէպուս ինթիխապ օլունմուշ, վէ օ սէնէտէն պէրի ինթիխապը թէճտիտ օլունարաղ Մէճլիսի մէպուսանա տէվամ էյլէմիշ իտի։

1888 սէնէսինտէ, իսթիֆա իտէն միւթէվէֆա Մ. Կրէվինին եէրինէ մագամը ըրեասէթէ ինթիխապ իտիլմիշ իտի։

Մ. Գարնօնուն վէֆաթը հասէպիյլէ Լիօնտա պիլճիւմլէ տիւքքեանլար գարանըպ, սօգագլար խընճախընճ գալապալըգլա տօլմուշ տուր։

Հիւքիւմէթ միլլի պիր ճէնազէ ալաեը իճրա օլունմասընը Մէճլիսի մէպուսանտան թալեպ էյլեեէճէք տիր։

Էլիզէ սէրայընտա պէեանը թաաղիեէթէ կէլէնլէրէ թախսիս իտիլէն 7 գայտ տեֆթէրի իմզա իլէ տօլմուշ տուր։

Բարիս պօրսասը գարանմըշ տըր։ Մէճլիսը Այանըն սօլ թարաֆ մէրքէզ ֆրգասը, աչրգտան աչրղա Մ. Գարիմիր Բէրիէ լէյհինտէ մէզքիւր նամզէտլիկէ պէեանը ըէյ իթմիշ տիր։

Մէճլիսի Այանտա ըէիս Մ. Շալմէր Լագուր ըէիսի ճիւմհուրուն վէֆաթընը միւպէյեին օլարաղ, ըէիսի միւքէլա թարաֆընտան եազըլան մէքթուպու օգուտուգտան սօնրա, հիւզնէնկիզ պիր սուրէթէտ նութգ իրատ իթմիշ, վէ էվրօբանըն տախի, Ֆրանսա իլէ պէրապէր միւթէսսիւֆ օլտուղունու սէօյլէմիշ տիր։

ՏԷՆԻԶ ԳԱԶԱՍԸ

Ամէրիգանըն Սան Ֆրանչիսգօ պէյտէսինտէն, ճաբօն սէվահիլինէ միւթէվէճճիհէն եիւք իլէ հարաքէթ իտէն 7 գրթա եէլքէն կէմիսինտէն պիրինին 6 նէֆէր թայֆասը վէ սիւվարիսիյլէ պէրապէր ղարգ ու թէլէֆ օլտուղու խապէր ալընմըշ իսէտ տիկէր 6 սէֆինէնին նէրէտէ պուլունտուգլարը վէ նէ օլտուղու հագգընտա մալիւմաթ ալընամամըշ տըր։

* * *

Բրուսիանըն Թուրէն գասապասընտան իշար օլունտուղունա կէօրէ, գասապաի մէզքիւրէ ճիվարընտա ճէրէեան իտէն նէհիրտէ պիր կէմի ղարգ օլուպ տէրունինտէ պուլունան 70 գատար կէնճ էրքէք վէ գատընտան 45ի ղարգ ու թէլէֆ օլմուշլար տըր։

* * *

Մաճարիսթանտա չիտտէթլի եաղմուրլարտան հասըլ օլան սէլլէրտէն պիր չօգ պինալար եըգըլմըշ, վէ թարլա վէ պաղ վէ պաղչէլէր խարապ, վէ պիր չօգ նուֆուս թէլէֆ օլմուշլար տըր։

---

(13)

ԷՍՐԱՐԸ ՓԱՐԻՍ

—Լաքին, միւսիւ ժէրմէն, էսէ՛ֆ իտէրիմ քի, մէզքիւր իթիգատընըզտա եանըլմագտա՛սընըզտըր, սիզէ սահիհէն վէ գավիէն սէօյլէրիմ քի, պէնիմ պիր համիյէթքեարըմ վարտըր (Շուրինէօր պունու սէօյլէտիկի վագըթտա, պէրա՝ի հիւրմէթ, պաշընտաքի իոգուֆեաեը աշաղը ալտը) վէ տինտաբ բաբասլար Ալլահը նէ գատար սէվիպ, վէ աղամէթ ու գուտրէթինէ վէ ինանէթ ու մէրհամէթինէ նէ՛ մէրթէպէ ինանմագտա իսէլեր, պէնտէ, օլ պանա հիմմաեէթէ հիմմէ՛թ իլլեեէն զաթը օ մէրթէպէ սէվիպ վէ համիյեէթ ու ինանէթինէտ օ մէրթէպէ ինանմագտա՛երմ, պու ճիւմլէ իլէ տախի պիր էվին հէմ բէնճիրէսինտէն վէ հէմտտ կէճէլէեին աշարագ խըրսըզլըգ իթտիկիմ, վէ խըրսըզլըգ իտէր իքէն թուրթուլտուղում, վէ չալտըզմ չէյլէրիտէ էլիմտէն ալտըրտըզմ քեամիլէն սահիհ տիր։ — տէտի Շուրինէօր պու տէֆա ճիտտի պիր սուրէթտէ սէօյլեեէրէք։

—Լաքին նէ՞ սէպէ՞պէ մէպնի խըրսըզլըգա ճիւրաթ վէ իրթիքեապ իթտի իտինիզ, պէսպէլի մէճպուր օլմուշ... աճ գալմըշ օլմալըսընըզտըր, պաշգա պիր չարէ վէ պիր տէրմանընըզ գալմամըշ օլմալը տըր, — տէտի ժէրմէն։

—Ամլը՞գ սէպէպինտէն մի, խա՛յր, խա՛յր, հաթթա թութուլտուղում վագըթտա, պին ֆրանգլըգ պիր պանգնօթտան արթմա իւգէրիմտէ եիւզ եիրմի թանէճիք ֆըրանգ պուլունմագտա իտի, վէ պունտանտա գաթի նազար օլ սիդէ սէօյլէտիկիմեանի պէնի թահթը հիմաեէսինէ ալմագլըգա լութֆ ու ինաեէթ իթմիշ պուլունան զաթ քի չիմտի պէնիմ պուրատա պուլունմամտան պի խապէր տիր, հիչ պիր վագըթտա պէնի բարասըզ պըրագմագ իտի, հիչ պիր չեեէ հասէտ վէ հասրէթ չէքտիրմէզ իտի... պունու բէք ճիտտի օլարագ պիլմէլի վէ ինանմալըսընըզ, զիրա օլ մէրթէպէ ֆազլ վէ էհլի սախավէթ պիր զաթ տըր քի, նէզտինտէ, խէթասընա՝ թէօվպէ, տիզ իւզերինէ կէլիպ ատէ սէճտէ զըլսա՛մ ճաեիզ տիր... վէ հաթթա, օլ մէկլուն Սգելէթէ, սէնի գուրթարմագ իչին աթտըզըմ տէհչէթամիզ եումրուզլարըտա, սիզզաթ քէնտիտէն, միւմանիլէյհ զաթտան էօյրէնմիչիմտիր... վէ քէզալիք հաթթա, եաբտըզըմ խըրսըզլըզտա, մահզա անըն խաթրընը հօղ զըլմագ իչին տիւչինիւպ գուրմուշումտուր... վէ պինաէն ալէյհ սիզիտէ օլ հայտուտուն բէնչէսինտէն, անճագ վէ անճագ անըն, վէ մէզքիւր խըրսըզլըզըն սաեէսինտէ՛ գուրթարագիլմիչիմ տիր... — տէտի Շուրինէօր։

—Լաքին, քի՞մտիր պու սէօյլէտիկինիզ, եանի համինիզ օլան զաթ...

—Եալընըզ պէնիմ տէկիլ, իլլա սիզի՛ն տախի համինիզ տիր։

—Պէնի՞մ տախի համի՞մ մի տիր։

—Էվվէթ, էվվէթ... միւսիւ Բօտոլֆ սիզի՛ տախի հիմաեէ իյլէմէքտէ տիր... ա՛հ, աֆվ իտէրսինիզ եանըլտըմ, մՕնսէնեէօր սըֆաթընը վիրէճէք եէրտէ... միւսիւ տէտիմ... չիւնքի միչարիլէյհ պիր բըէնս օլմալը տըր... լաքին պէն հէր վագըթ քէնտինէ միւսիւ Բօտոլֆ սըֆաթընը վիրմէքտէեիմ, վէ քէնտիսիտ կիւճէնմէեիպ միւսաատէ իյլէմէքտէ տիր։

—Եանըլչընը՛զ վար տըր, պէն հիչ էօյլէ պիր բըէնս թանըմագտա տէկիլիմ... — տէտի ժէրմէն կիթտիքճէ տահա զիեատէ տիւչարը թէճճիւպ օլարագ։

—Էվվէթ, էօյլէտիր, սիզ քէնտիսինի թանըմազսընըզ, վէ ասլա խապէրինիզ պիլէ օլմամալըտըր, զաթէն քէնտինին ուսուլ ու թապիաթըտա էօյլէ տիր, հիմաեէ իթտիկի պիչարէեէ քէնտինի թանըթմազ, ֆագաթ քէնտիսի մութլագա սիզի թանըմազտատը։ Էլվիրիր քի, մէրտ թապիաթը վէ նամուսլու պիր ատէմին իմտատ ու մուավէնէթ միւհթաճ պուլունտուղունու իչիթսին, էմմա հիչ եիւզիւնիւ կէօրմէմիշ վէ թանըմամըշ իմիշ, հիչ պիր պեեիս եօգ տուր, տագըգասընտա իմտատ ու մուավէնէթինի եէթիչտիրիր, վէ իեիլիք կէօրէն ատէմտէ, պու լութֆ ու իգպալ պանա նէ՞ըէտէն կէլտի, կէօյտէ՞ն մի տիւչտիւ տէեի չաշա գալըր։ Իմտի սապը իթմէլիսինիզ, հիչ չիւբհէ ճաեիզ տէկիլ տիրքի, սիզին տախի պաշընըզա, միչարիլէյհ զաթըն լութֆ ու ինաեէթի գուչու կէլիպ գօնաճագ տըր... — տէտի Շուրինէօր։

—Սահիհէն սէօյլէրիմ քի, պունլարը իչիթտիքճէ, պիր տիւրլիւ ագըլ իրտիրէմէեիպ չաշա գալմագտաերմ, — տէտի ժէրմէն։

—Նայիլի հիմաեէսի օլտուղում միչարիլէյհ զաթ հագգընտա սիզէ տահա պաշգա չէյլէրտէ նագլ իտէեիմ տէ տիյնէ՞ելինիզ, ագտէմճէ պէնտէն պիր խըտմէթ թալեպ իթմիշ իտի, վէ պէնտէ իճրա իթմիշ իտիմ, վէ քէնտիտէ պունա մուգապիլ վէ եախօտ պիր միւքեաֆաթ օլմագ իւզրէ, պէնիմ իչիւն բէք եիւքսէք պիր մէվգը թէտարիք իյլէմիշ իտի, մէզքիւր մէվգընըն նէտէն իպարէթ պուլունտուղունու պէեանէ հաճաթ կէօրմէմ, չիւնքի պէեանը խայլիճէ ուզուն օլուր, նիհաեէթ ճէզաեիրէ կիտիպ տէ մէզքիւր մէվգըեա մալիք օլմագ իւզրէ պէնի Մարսիլեաեա կէօնտէրտի, կէրչի էվվէլա բէք խահիշկէր պիրիեիմտիր կիպի մէճնուն օլարագ Փարիսի թէրք իլէ եօլճու օլտում, լաքին, տէրագապ իշ պաշգալաչը, ֆիքրիմ սէկիչիլտի, պէն օ իշտէն վազ կէչտիմ... չէօյլէ քի կիւզել պիր հավատա եօլճու օլուպտա սօնրատան պօղուգ հավալարա թէսատիւֆ իտէն պիր եօլճունունուն հալինի քէսպ իթտիմ, մէսէլա եօլճու օլտուղում կիւն բարլագ պիր կիւնէչ վար իքէն ֆէրտասը կիւն հավա գարարմաեա պաչլատը, վէ պիր կիւն սօնրա տահա զիեատէ գարարտը, վէ հէր կիւն գարարթը արթարագ ագըպէթքեար օրթալըգ սիմսիեահ օլտու... վէ պէնիմ թէպտիլի նիյեէթիմ տախի այնի նիսպէթտէ կիթտիքճէ արթտը... անլատընը՞ղ մը, — տէտի Շուրինէօր։

—Խա՛յր, թէքմիլ անլաեամատըմ։

—Իմտի, պաշգա պիր եօլտա իֆատէյի հալ իտէեիմ, սիզ հիչ քէօրէք պէսլէմի՞չմիսինիզ տիր։

—Նա՞սըլ աճաեիպ սիւալ տիր պու։

—Հիչ պիր քէօրէք սագլաեըպ վէ սէվիպ տէ, սօնրատան մէզքիւր քէօրէեի ղայպ իթմի՞չմիսինիզ տիր։ — տէտի Շուրինէօր։

—Խա՛յր, — տէտի ժէրմէն։

—Էօյլէ իսէ, սիզէ սատէ պիր սուրէթտէ պէեանը հալ իտէեիմ, չէօյլէ քի, պէն միւսիւ Բօտոլֆու թէրք իլէ այրըլտըգտան սօնրա, թրպգը սահիպինի ղայպ իթմիշ օլան պիր քէօրէք կիպի օլտում, գօրգմաեա, խապ ու բահաթըմը ղայպ իթմէկէ պաշլատըմ, իւզերիմտէ պիր սէր սէմիլիք բէյտա օլտու... էմմա պու պիր հայվանլըգ իմիշ, էվվէթ էօյլէ տիր, քէօրէքլէր տախի հայվան տըրլար, հալպու քի հայվանլըգլարը, սահիպլերի հագգընտա հիսս իթտիքլերի մէյլան ու թէվէճճիհլէրինէ ասլամանի օլմամագտա տըր։ Հէր նէ գատար սօքա վէ տաեագ տախի եէսէլեր, երինէ օլ սաեէտէ եէտիքլերի պիր լօգմա էթմէկի ունունթմաեըպ տէրխաթը իթմէքտէ տիրլեր, պէն տախի իշթէ Մ. Բօտոլֆտան կէօրտիկիւմ իեի. լիքլէրի տէրխաթը իյլէմիշիմտիր, զիրա, նասըլ քի սէօյլէտիմ, պէնիմ իչին եօգարուտա պիր Ալլահ, վէ բուլի ճիհանտէ տախի պիր միւսիւ Բօտոլֆ վար տըր, չիւնքի պէն զաթէն եարամագ, գապա, վահչի վէ գավգաճը հէրիֆին պիրի իքէն, պանա եալընըզ իքի լուղէթ սէօյլեեէրէք, պէնի ատէթա պիր ատէմ սըրասընա կէչիրմիշ տիր, իւզերիմտէ, ատէթա սիհիրլէրճէսինէ պիր նուֆուզ ու թէէսսիր բէյտա իյլէմիշ տիր... — տէտի Շուրինէօր։

—Օ սէօյլէտիկի իքի լուղէթ նէ՞ իտի, — տէեի սիւալ իթտի ժէրմէն։

—Պանա, «սէն հալէա պիր եիւրէկէ վէ պիր նամուս հիսսիեաթընա մալիք պուլունմագտասընը» տէտի, հալպու քի պէն քիւրեքլէրտէ կէզմիշ իտիմ, վէ կէրչի պու ճիւմլէ իլէ տախի խըրսըզլըգ իթմիշ տէկիլ իտիմ... գաթան խըրսըզլըգ իթիքեապ իթմէմիշ իտիմ, օ՛հ, Ալլահ օ կիւնահը պէնտէն սօրմահաճագ տըր, լաքին խըրսըզլըգտան տանիլ գէնա պիր ճինահէթտէ պուլունմուշ իտիմ... ատամ Շուրինէօր իտիմ... բիւր հիտտէթ պիր վագթիմտէ... չիւնքի, թարվագթի սապավէթիմտէն պէրու եապանի պիր հայվան հալինտէ գալարագ պիւեիմիշ իտիմ, բէտեր ու վալիտէ թէրպիյեէսի կէօրմէքսիզին, ֆարիսին գալտըրըմլարը իւզերինտէ մէթրուք պիր հալտէ գալմըշ իտիմ, նէ՛ Ալլահը թանըմագտա իտիմ վէ նէ՛տէ չէյթանը, նէ՛ իեիեի պիլմէքտէ իտիմ վէ նէ՛տ ֆէնաեը, վէ պազը քէրրէ գանլարըմ պաշըմա սըրասընա կէչիրմիշ տիր, իւզերիմտէ գարարմագտա օլտուղունտան... հէր կէօզիւմմէ թէսատիւֆ իտէնի գան բէնկինտէ կէօրմէքտէ իտիմ... էկէր էլիմտէ պիր պուչագ կէչէճէք օլսա իտի, սաղա սօլա սալըպ սալմամագտա իտիմ... ատէթա գուտուրմուշ պիր գուրտ հալինտէ պուլունմագտա իտիմ... վէ կէօրիւյուտիւկիւմ վէ գօնուշտուղում ատէմլէրին քեաֆֆէսի, գանլը գաթիլլէրտէն վէ խաեինէր խըրսըզլարտան միւրէթթէպ իտի, վէ օլպապտէ հիչ պիր էսէֆ էսէրի հիսս իթմէքտէ տէկիլ իտիմ, նիհաեէթ էօմրիւմիւ էն ատի ատամլար իլէ կէչիրէրէք թէքմիլ մէկէլլէթ իչինտէ եաչամագտա իտիմ...

(Տե՛ս-Դ)

ԲԻՆԱՑՍ.

ԴԱԼԱԹԱ ՓՕՐՕԱՍԸ

Յունիս 15

	Գօնսօլիտէ	Ղրշ. փրդ.
Պու սապահ աշըլտը		26 34½
Սէրի Ա.	Լ. ի.	62 50
» Գ.	» »	38 87
» Ս.	» »	26 90
Թահվիլաթը Օսմանլիյէ		97
Շըմէնտըֆէր	ֆր.	123 25

ԱԳՈՒՕՆԼԱՐ

Պանգ Օթօման.	Լ. Օ.	633 25
Գրէտի Լիօնէ	»	736 25
Ըէժի	» »	18 32
Թրամվայ	Լր. »	597

ԱԳՃԷ ՖԻՆԱԹԼԱՐԸ

Օսմ. լիր. 100 ղշ. տան	Ղշ. Փդ.
Սիմ մէճիտիյէ	108 2
Մէթալիք	97 20
Պէշլիք	102
Ալթըըզ	102
Ղուրուշլուգ	102 25
Զայրէկ	107 5
Եիւզլիք	101 20
Ինկիլիզ լիրասը	110 6
Ֆրանսըզ »	87 24
Բօլ	90
Թասֆիյէէ	15
Գարպօն գաեիմէսի	8 50

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	109 32½
Փարիզ	22 95

ՍՈՒՐԲ ԵՐԿԻՐ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սուրբ Երուսաղէմի եւ Սրբազան Տեղեաց

ՀԱՏՈՐ Ա.

Աշխատասիրեց

ՏՐԴԱՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՊԱԼԵԱՆ ԹԱԼԱՍՅԻ

Առաջնորդ Հայոց Կեսարիոյ

և ի միաբանական Ուխտէն Ս. Յակոբեանց յԵրուսաղէմ

Գեր. Տրդատ վարդապետ Պալեանը էսէրի պէրկիւզիտէսի օլուպ, վէ Պէրպէրեան մաթպասընտա պիր չօգ բէսիմլէրլէ միւզէյեէն օլտուղու հալաէ, կիւղէլճէ թապ իտիլմիշ օլան, վէ 360 սահիֆէտէն իպարէթ պուլունան պու շայեանը գրաաթ քիթապ օն պէշէր ղուրուշա սաթըլմագտա տըր, հէր քէսին օգուտեուպ թէլէզզիւզ վէ խաթիֆատէ իյլէմէսինի արզու վէ տավէթ իտէրիզ։